

VII. ZMARLI

O. Franciszek Małaczyński OSB (1920-2009)

W nocy 30 listopada 2009 r. zmarł o. Franciszek Małaczyński OSB, najstarszy mnich benedyktyński w Polsce. Jego pogrzeb odbył się w Tyńcu 4 grudnia 2009 r.

O. Franciszek Małaczyński urodził się we Lwowie 18 sierpnia 1920 r. Na chrzcie św. otrzymał imię Stanisław. Po ukończeniu w rodzinnym mieście szkoły średniej w 1938 r. rozpoczął studia w seminarium duchownym i na Wydziale Teologii Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Po wybuchu wojny i zamknięciu seminarium przez władze sowieckie, kontynuował studia w warunkach konspiracyjnych. W dniu 6 czerwca 1943 r. przyjął święcenia prezbiteratu. Pracę duszpasterską rozpoczął jako wikary – najpierw w Glinianach, później w Tarnopolu. Po zakończeniu wojny i tzw. repatriacji, począwszy od jesieni 1946 r., związał się z ośrodkiem dla ociemniałych w Laskach, prowadzonym przez ss. Franciszki Służebnice Krzyża, gdzie pełnił funkcję kapelana. W tym okresie podjął dalsze studia na Wydziale Teologii Katolickiej Uniwersytetu Warszawskiego. Studia te zakończył uzyskaniem licencjatu.

W czerwcu 1950 r. wstąpił do benedyktyńskiego klasztoru w Tyńcu. Po okresie formacji wstępnej podjął obowiązki duszpasterskie, pracując jako katecheta i wikary w miejscowej parafii. Równocześnie rozwijał swe zainteresowanie liturgią. W r. 1957 wszedł do redakcji „Ruchu Biblijnego i Liturgicznego”; w trzy lata później, w 1960 r., Prymas Tysiąclecia kard. Stefan Wyszyński powierzył mu funkcję sekretarza Komisji Liturgicznej Episkopatu Polski, którą o. Franciszek sprawował nieprzerwanie przez trzydzieści pięć lat.

W 1963 r. wyjechał do Rzymu, by studiować w Papieskim Instytucie św. Anzelma w Rzymie. Studia ukończył obroną pracy doktorskiej *De consuetudinibus liturgicis Poloniae in Sacratissimo Triduo Christi crucifixi, sepulti etsuscitati*, napisanej pod kierunkiem o. prof. Burkharda Neunheusera OSB. W tym okresie zapoznał się też osobiście z funkcjonowaniem i osiągnięciami ważniejszych ośrodków ruchu biblijno-liturgicznego w Austrii, Niemczech, Francji, Belgii i Katalonii. Równocześnie pracował już nad redakcją ksiąg liturgicznych dla potrzeb diecezji polskich. Od r. 1958 współpracował przy przygotowywaniu zbioru *Collectio rituum continens excerpta e Rituali Romano Ecclesiae Poloniae adaptato* (wyd. 1963), zawierającego polskie teksty obrzędów sakramentów, błogosławieństw i liturgii pogrzebowej, jako tłumacz i redaktor uczestniczył w opracowaniu *Mszalu Rzymskiego dla diecezji polskich* (wyd. 1963), zbioru tekstów własnych do Liturgii godzin *Officia propria dioecesium Poloniae* (1965) oraz *Mszalu rzymskiego łacińsko-polskiego* (1968). W 1970 r. opracował i wydał księgę zawierającą *Modlitwę powszechną*.

W ciągu następnych lat przez ręce o. Franciszka Małaczyńskiego przechodziły kolejno wszystkie księgi liturgiczne wydawane w Polsce po Soborze Watykańskim II. Z najważniejszych wspomnieć wypada *Lekcjonarz mszalny* (I-VII, 1972-77), obrzędy sakramentów: chrztu dzieci (1972, 1987), małżeństwa (1974, 1994), bierzmowania (1975), sakramentów chorych (1980), pokuty (1981), obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych (1984), część rytuału *Komunia święta i kult tajemnicy eucharystycznej*.

stycznej poza *Mszą świętą* (1985), *Obrzędy pogrzebu* (1977), a także cztery tomy *Liturgii godzin* (1984-88). Wiele tekstów obrzędów o. Franciszek tłumaczył z łaciny osobiście. Brał udział w Kongresie tłumaczy ksiąg liturgicznych w Rzymie w 1965 r. Uczestniczył także w sympozjach sekretarzy Komisji Liturgicznych Europy kolejno w Genewie (1973), Salzburgu (1978), Rzymie (1982, 1984), Lizbonie (1986) i Budapeszcie (1988).

Bibliografia prac o. Franciszka Małaczyńskiego obejmuje książki i kilkadziesiąt artykułów o tematyce liturgicznej, recenzji oraz sprawozdań z różnych sympozjów i spotkań oraz wspomnienia o zmarłych liturgistach.

Wśród jego książek wymienić należy: *Ceremoniał Obrzędów Wielkiego Tygodnia*, Wydawnictwo SS. Loretanek-Benedyktynek, Warszawa 1958, *Nowa liturgia Wielkiego Tygodnia*, Wydawnictwo SS. Loretanek-Benedyktynek, Warszawa 1959 i *Misterium paschalne w Polsce. Polskie zwyczaje liturgiczne w Święte Triduum ukrzyżowania, pogrzebu i zmartwychwstania Chrystusa*, Wydawnictwo Benedyktynów, Tyniec, Kraków 2006.

Większość artykułów o. Franciszka dotyczy ksiąg liturgicznych: *Nowe księgi liturgiczne na Wielki Tydzień*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 11 (1958), 172-173; *Nowy Rytuał dla Polski*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 16 (1963) s. 211-219; *Mszał rzymski dla diecezji polskich*, „Collectanea Theologica” 57 (1987) f. 2, s. 75-81; *Mszał rzymski dla diecezji polskich*, w: *Mszał księgą życia chrześcijańskiego*, red. Bogusław Nadolski, Poznań 1989, s. 235-244; *Polskie księgi liturgiczne*, w: *Euntes docete. XXV lat Instytutu Liturgicznego na Wydziale Teologicznym Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie*, red. Stefan Koperek, Kraków 1993, s. 219-238; *Nowe księgi liturgiczne w życiu Kościoła*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 48 (1995), 274-285; *Zbiór Mszy o Najświętszej Maryi Pannie*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 51 (1998), 204-208.

Z innych artykułów wyliczmy niektóre: *Liturgia Zmartwychwstania w świetle ankiety*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 10 (1957) s. 114-124; *Pierwszy międzynarodowy Kongres Duszpasterstwa Liturgicznego w Asyżu*, Ruch Biblijny i Liturgiczny 10 (1957) s. 125-133; *Bizantyjskie i łacińskie wpływy na liturgię Bożego Grobu*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 45 (1992) s. 90-93; *Szafarz błogosławieństw*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 46 (1993) s. 57-64; *Udział wiernych w kapłaństwie Chrystusa według bł. Kolumby Marmiona, opata*, w: *Ante Deum stantes*, red. Stefan Koperek, Kraków 2002, s. 361-377. Przypomnijmy także jego wspomnienia o zmarłych liturgistach: *Ś.P. o. Adrien Nocent OSB (1913-1996)*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 50 (1997) s. 308-309; *Ś.P. o. Jorge Pinell OSB (1921-1997)*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 51 (1998) s. 147-148 i *O. Cyprian Vagaggini OSB i jego udział w dziele odnowy liturgii*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 52 (1999) s. 291-295.

O. Franciszek pragnął, by Kościół żył liturgią. W wykładach i pisanych tekstach odkrywał studentom i wiernym jej bogactwa. Całe lata spędzał na przepisywaniu ksiąg, wielokrotnym, żmudnym sprawdzaniu czy przekłady nie zawierają pomyłek czy literowych błędów. Kochał liturgię we wszelkich jej przejawach i nią żył.

Niech Pan życia i śmierci obdarzy go pełną radością w liturgii niebiańskiej.

Bp Stefan Cichy

